

UCHWAŁA Nr XXXIX/362/2014
Rady Miejskiej w Chmielniku
z dnia 26 maja 2014 roku

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Chmielnik
na lata 2014-2016

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013 r., poz. 594, z późn. zm.) oraz art.176 pkt 1 i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013r., poz. 135, z późn. zm.) Rada Miejska w Chmielniku uchwala, co następuje:

§1.

Uchwala się „Program Wspierania Rodziny dla Gminy Chmielnik na lata 2014-2016” stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§2.

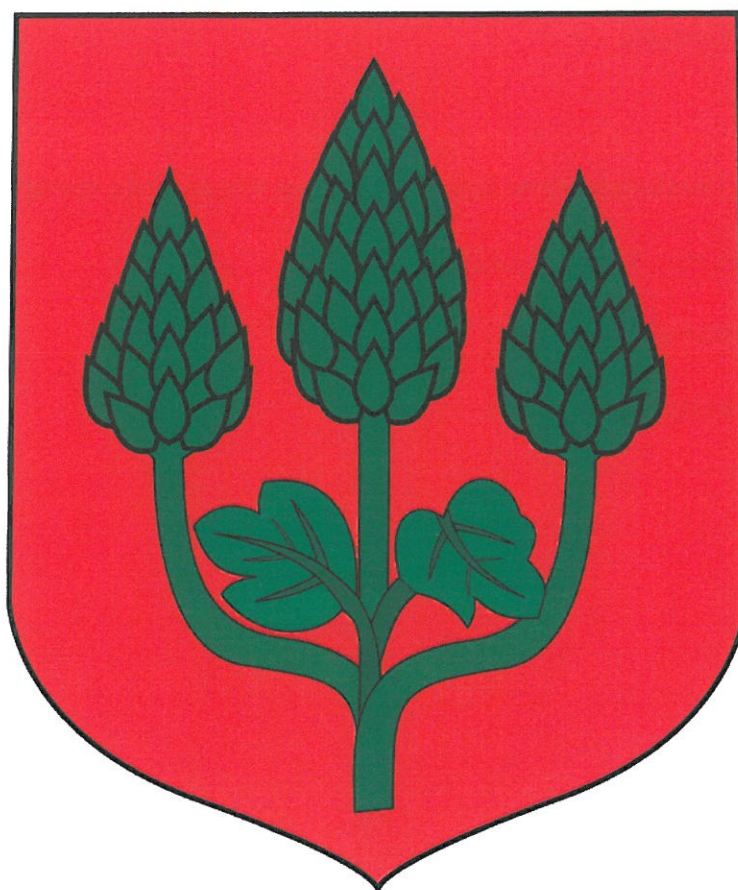
Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Miejskiej w Chmielniku

Marianna Wira

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
NA LATA 2014 – 2016**

Chmielnik

Spis treści

Rozdział I. Wiadomości ogólne

1. Wstęp
2. Podstawa prawna Programu
3. Zasady działania Programu
4. Cele programu
5. Działania
6. Realizatorzy Programu

Rozdział II. Zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Harmonogram i plan realizacji zadań
2. Źródła finansowania Programu
3. Monitoring i ewaluacja Programu
4. Zakończenie

Rozdział I. Wiadomości ogólne

1. Wstęp

Rodzina jest podstawową komórką społeczną. To w rodzinie dziecko poddawane jest procesowi socjalizacji, podczas którego przekazywane są i wpajane normy, wartości, wzorce osobowe. Rodzina jako pierwsza instytucja w życiu dziecka świadomie i nieświadomie kształtuje osobowość dziecka i przygotowuje do pełnienia ról społecznych. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia bezpieczeństwo emocjonalne swoim członkom i przystosowuje dzieci do życia w społeczeństwie.

Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami, zagrożona jest licznymi czynnikami patologicznymi, które czynią rodzinę dysfunkcyjną. Problemy zagrażające rodzinom to m.in. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, alkoholizm, narkomania, przestępczość. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Nie wypełnienie przez rodzinę prawidłowo swoich funkcji może prowadzić do niedostosowania społecznego dzieci.

Tabela Nr.1 **Rodziny z dziećmi objęte pomocą MOPS**

<i>Rodziny o liczbie dzieci</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinie</i>
1	51	177
2	128	516
3	52	265
4	20	119
5	6	41
6	2	16
7	2	18
8	1	10

Tabela Nr.2 Powody przyznawania pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	W tym: Na wsi	
0		1	2	3
Ubóstwo	1	273	178	1078
Sieroctwo	2	9	5	31
Potrzeba ochrony macierzyństwa	3	68	49	352
W tym: Wielodzietność	4	42	27	237
Bezrobocie	5	234	181	1031
Niepełnosprawność	6	153	118	662
Długotrwała lub ciężka choroba	7	108	63	363
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	8	66	39	279
W tym: Rodziny niepełne	9	31	18	98
Rodziny wielodzietne	10	35	21	181
Przemoc w rodzinie	11	5	3	23
Alkoholizm	12	42	29	219
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	13	5	3	13
Zdarzenie losowe	14	2	2	5

W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny, dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Uzasadnionym jest zwiększenie dostępności do specjalistycznego wsparcia rodzin poprzez rozszerzenie form poradnictwa prawnego, psychologicznego, zawodowego, oraz rodzinnego. Z uwagi na doniosłą rolę rodziny w wychowaniu przyszłego pokolenia oraz zagrożenie wieloma problemami i patologiami, to właśnie rodzina powinna być szczególnie wspierana w wypełnianiu swoich funkcji poprzez budowanie programów profilaktycznych, informacyjnych, pomocowych i terapeutycznych, m.in. niniejszego programu.

Na terenie Gminy funkcjonuje świetlica środowiskowa Caritas przy parafii, kluby 'Wolna Strefa (Celiny, Przededworze, Sędziejowice, Szyszczycy) i świetlice wiejskie. Celem świetlic i klubów

jest wspieranie rodziny w procesie przygotowywania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowania właściwych postaw społecznych poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolnych, opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi.

Problemem przemocy w rodzinie na terenie gminy zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny skupiający wśród swoich członków przedstawicieli poradni psychologiczno-pedagogicznej, szkoły podstawowej, ośrodka pomocy społecznej, działających na rzecz przeciwdziałania temu zjawisku.

Osobami uzależnionymi od alkoholu zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład której wchodzi zarówno pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej, jak i przedstawiciele policji i urzędu miasta i gminy. Komisja prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększa dostępność pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina rozszerzyła swą działalność, między innymi o powołanie instytucji asystenta rodziny. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodziny wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywane z różnych źródeł. Celem jego pracy jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Głównym zadaniem asystenta jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny.

Zadaniem pomocy społecznej jest tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież w taki sposób, aby ta była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc rodzinie powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Aby skutecznie zapobiegać dysfunkcji rodziny koniecznością jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska dalszej ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest, by pomoc specjalistyczna mogła być bezpłatna.

2. Podstawa prawna Programu

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887 z dnia 21 lipca 2011 r. ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz 473 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.).

3. Zasady działania Programu

W zakresie udzielania pomocy rodzinom oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków dezintegracji rodzin Program oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio w pomaganiem rodzinie;
- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny z poszanowaniem godności wszystkich osób.

4. Cele Programu

Cel główny (operacyjny) – wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, związanych z opieką, wychowaniem i zapewnieniem bezpieczeństwa dzieciom, a także profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Cele szczegółowe:

- wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego,
- zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz

- rozwiązywanie już istniejących,
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
  - rozpoznanie i analiza problemów występujących w rodzinie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
  - podnoszenie standardów pracy służb instytucji pomocowych,
  - współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołą w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych i kompensacyjnych na rzecz rodzin dotkniętych problemem opiekuńczo – wychowawczym,
  - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu ochronę poziomu życia rodzin oraz rozwój specjalistycznego dla nich wsparcia.

5. Działania

Wyżej wymienione cele będą realizowane przez następujące działania:

- uprzedzające (m.in. diagnoza, informacja, edukacja) mające na celu wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- interwencyjne,
- wspierająco - terapeutyczne (m. in. rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, pomoc w integracji rodziny, dążenie do jej reintegracji),
- socjalne,
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- edukacyjne, podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się pomaganiem rodzinom.

Powyższe działania będą prowadzone w formie pracy z rodziną.

6. Realizatorzy Programu

Zadania Programu realizowane będą w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny przez Gminę Chmielnik i instytucje go tworzące, w tym przez Ośrodek Pomocy Społecznej, Asystenta rodziny, Zespół Interdyscyplinarny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, świetlice z terenu gminy Komisariat Policji Straż miejska, Powiatowy Urząd Pracy, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.

Rozdział II. Zadania i realizacja Gminnego Programu Wsparcia Rodziny

1. Harmonogram i plan realizacji działań

Cel strategiczny 1. Budowa systemu pomocowego i wzmocnienie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, zagrożonych kryzysem.

Cele szczegółowe:

- umożliwienie dziecku wychowania się w rodzinie biologicznej,
- zapewnienie dziecku w sytuacjach kryzysowych opieki w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- aktywizacja rodziców w celu przywrócenia zdolności (lub nabycia zdolności) pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- wzmocnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodzin.

CEL OPERACYJNY 1. Wzmocnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodzin.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Wspieranie rodzin w odzyskiwaniu lub wzmocnianiu prawidłowego funkcjonowania oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Asystent rodziny, szkoły, przedszkola, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, świetlice i kluby, parafia, organizacje pozarządowe	2014 - 2016
2.	Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej.	Szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, Asystent rodziny, Komisariat Policji w Morawicy, Straż miejska, organizacje pozarządowe	2014 - 2016
3.	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę	Szkoły, Chmielnicke Centrum Kultury, świetlice i kluby na terenie gminy, organizacje pozarządowe	2014 - 2016
4.	Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną i dzieckiem	Ośrodek Pomocy Społecznej, Asystent rodziny, szkoły, pedagodzy, psycholog, logopeda, Punkt informacyjno-konsultacyjny do spraw profilaktyki i uzależnień przy UMiG W Chmielniku.	2014 - 2016
5.	Pomoc i opieka specjalistyczna	Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt informacyjno- konsultacyjny do spraw profilaktyki i uzależnień, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe	2014 - 2016

CEL OPERACYJNY 2. Poprawa jakości życia, zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Udzielanie pomocy finansowej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych	Ośrodek Pomocy Społecznej	2014 - 2016
2.	Rozbudowa systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego, wsparcie dla rodzin z osobami długotrwale bezrobotnymi	Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Powiatowy Urząd Pracy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny	2014 - 2016
3.	Organizacja i koordynacja dożywiania dzieci i młodzieży z terenu gminy	Samorząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, przedszkola, organizacje pozarządowe	2014 - 2016

CEL OPERACYJNY 3. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Budowanie lokalnej infrastruktury i zasobów dla wczesnej interwencji w odniesieniu do osób i rodzin zagrożonych uzależnieniami i przemocą	Samorząd Gminy, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej, -Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2014 - 2016
2.	Rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa, m.in. psychologicznego, prawnego i socjalnego oraz doskonalenie wczesnej interwencji w sytuacjach kryzysowych	Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji w Morawicy, psycholog, pedagog szkolny, logopeda, Radca Prawny przy Urzędzie Miasta i Gminy Chmielnik	2014 - 2016
3.	Zapewnienie tymczasowego schronienia osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym ofiarom przemocy	Samorząd Gminy, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej,	2014 - 2016
4.	Rozszerzenie oferty edukacyjnej działań profilaktycznych dla osób zagrożonych (uzależnionych i ich rodzin) oraz specjalistyczne poradnictwo	Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym przy GKRPA	2014 – 2016

Cel strategiczny 2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązanie już istniejących

CEL OPERACYJNY 1. Budowanie systemu wsparcia, profilaktyka i edukacja rodzin, w tym szczególnie dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Promocja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży	Szkoły, organizacje pozarządowe, Ośrodek Zdrowia, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, świetlice i kluby, psycholog i pedagog.	2014 - 2016
2.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej i rozwój placówek wsparcia dziennego	Szkoły, organizacje pozarządowe, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, parafie	2014 - 2016
3.	Promocja i realizacja programów profilaktycznych	Samorząd Gminy, szkoły, świetlice i kluby, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2014 - 2016
4.	Egzekwowanie zakazu dystrybucji papierosów, alkoholu i narkotyków wśród młodego pokolenia zgodnie z obowiązującymi przepisami	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariat Policji, Straż Miejska	2014 - 2016

Cel strategiczny 3. Podnoszenie standardów pracy służb instytucji pomocowych

CEL OPERACYJNY 1. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie przez udział w szkoleniach specjalistycznych, stażach, studiach podyplomowych itp.	Szkoły, organizacje pozarządowe, Ośrodek Pomocy Społecznej, Asystent rodziny, Zespół Interdyscyplinarny	2014 - 2016

2. Źródła finansowania Programu

Źródła finansowania zadań określone są w uchwale budżetowej:

Dział 852

Rozdział 85201 – placówki opiekuńczo – wychowawcze

Rozdział 85204 – rodziny wspierające, rodziny zastępcze

Rozdział 85219 – asystent rodziny

Wysokość środków na pozostałe lata funkcjonowania Programu będą uchwalane rokrocznie przez Radę Miejską.

3. Monitoring i ewaluacja Programu

W ramach ewaluacji Programu prowadzony będzie monitoring. Głównymi obszarami monitorowania Programu będą wyznaczone działania.

Monitoring realizacji Programu umożliwi:

- rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy,
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
- stan zaawansowania prowadzonych działań,
- ocenę stopnia zadowolenia członków rodzin z oferowanej pomocy,
- zebranie informacji, które dostarczą podstaw do planowania działań profilaktycznych na lata następne oraz przesłanek do oceny ich skuteczności.

4. Efekty i rezultaty programu

W wyniku działań zgodnych z powyższym programem przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi
- utrzymanie dziecka w naturalnym środowisku
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania sytuacjom kryzysowym
- wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metody pracy z rodziną
- praca z rodziną przeżywającą trudności w prawidłowym funkcjonowaniu
- poprawa świadomości mieszkańców gminy w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny

5. Zakończenie

Opieka nad dzieckiem i rodziną jest jednym z kierunków działań lokalnego systemu pomocy społecznej. Skuteczna pomoc dzieciom pozbawionym opieki oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej wymaga skoordynowanego działania różnych instytucji zajmujących się rodziną i dzieckiem. Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza nowe kierunki oraz zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i wartościowe. Opracowany Program pozwoli na ubieganie się o dodatkowe środki finansowe i wskaże czy kierunki podjętych działań były właściwe.

Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb oraz posiadanych możliwości. W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe działanie na rzecz wsparcia dziecka i rodziny. Dzięki uzyskanemu przez rodzinę wsparciu zmieniają się relacje panujące w rodzinie, eliminowane są błędy wychowawcze. Wieloaspektowa praca z rodziną naturalną, ochrona odpowiedniego poziomu życia rodziny oraz rozwój specjalistycznego wsparcia pozwoli na ograniczenie umieszczania dzieci w różnych formach pieczy zastępczej.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Miejskiej w Chmielniku

Marianna Wira